

BEGRIPPEN IN BEELDENE VORMING

Basis BEELD ENDE BEGR IPPEN

PRAKTIJK

Colofon

Titel: *Basis Beeldende Begrippen, praktijk*
ISBN: 978.94.6062.143.7
Auteurs: Bert Boermans, Eveline Boermans
Grafisch ontwerp: Marco Bolsenbroek, Prezns

Uitgeverij LAMBO bv
020-8450078
info@lambo.nl
www.lambo.nl

© 2019 Uitgeverij LAMBO bv, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 jo, het Besluit van 20 juli 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, St.b. 471, en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht. Voor het overnemen van gedeelten uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

© c/o Pictoright Amsterdam 2019

Van werken van beeldende kunstenaars aangesloten bij een CISAC-organisatie is het auteursrecht geregeld met Pictoright te Amsterdam.

Voorwoord

Beste lezer,

Op veler verzoek verschijnt voorjaar 2019 een praktijkboek bij *Basis Beeldende Begrippen*. De herziening van deze bestseller was een mooie gelegenheid om ook een praktijkboek uit te brengen.

In *Basis Beeldende Begrippen* worden de belangrijkste begrippen in beeldende vorming beknopt en helder uitgelegd, ondersteund met passende afbeeldingen. De examenlijst voor het vmbo GT heeft hiervoor als uitgangspunt gediend, wat het boek geschikt maakt voor alle jaren van het vmbo, en de onderbouw van havo en vwo. Maar een leesboek alleen maakt een begrip nog niet altijd inzichtelijk voor leerlingen. Daarom kunnen zij met *Basis Beeldende Begrippen, praktijk* heel gericht oefenen met de begrippen.

Hoe gebruik je de boeken? Een pagina in *Basis Beeldende Begrippen* krijgt in het praktijkboek een spread: boven aan de pagina staat aangegeven bij welke pagina uit *Basis Beeldende Begrippen* de spread hoort en bij welke begrippen (net als in het theorieboek wordt met een * aangegeven als een begrip niet op de examenlijst voorkomt). Op de linkerpagina

staan vragen aan de hand van enkele afbeeldingen over de begrippen uit het theorieboek, op de rechterpagina praktische oefeningen. De theorievragen zijn niet alleen bedoeld om kennis te checken, maar ook vooral als inleiding op de praktische oefening. Zij maken zo de verbinding tussen theorie en praktijk. Deze opbouw zorgt dat leerlingen goed leren kijken, de begrippen toepassen en zich zo de begrippen echt eigen maken. Daarnaast is er door de praktische oefeningen veel aandacht voor het stimuleren van creativiteitsontwikkeling en fijne motoriek.

Het uiteindelijke boek zal openen met een hoofdstuk over de verschillende materialen en technieken. Hier kunnen leerlingen bij het uitvoeren van de praktische oefeningen (of bij het beantwoorden van bepaalde vragen) nog eens terugkijken wat er precies bedoeld wordt met een term. Dan volgen de hoofdstukken die corresponderen met hoofdstukken uit *Basis Beeldende Begrippen*: aspecten van de voorstelling, aspecten van de vormgeving, zeggingskracht en functionaliteit. In dit proefkatern is van elk van deze hoofdstukken in ieder geval één spread te vinden.

Voor meer informatie over deze uitgave en de verschijningsdatum, zie: www.lambo.nl/basis-beeldende-begrippen-praktijk.

Basis Beeldende Begrippen

ISBN: 978.94.6062.142.0

Prijs: € 23,50

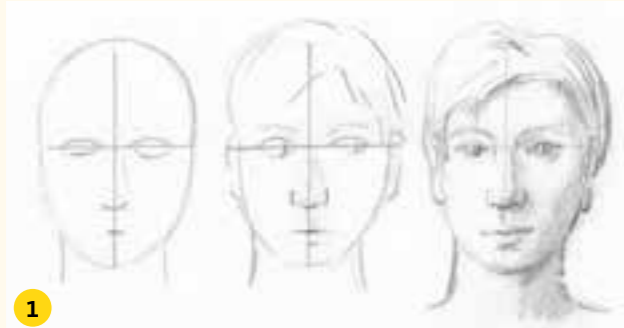
3 Aspecten van de voorstelling

Portretten

p. 31 Basis Beeldende Begrippen

Begrippen: portret, portret en profiel, portret en face, zelfportret*, blikrichting, karikatuur

/ Oefening 1. Verken jezelf

Tijd: 10 minuten

Niveau: ●

Benodigdheden: spiegel

Bekijk afbeelding 1.

- a. Je weet dat alle gezichten min of meer dezelfde vorm en indeling (structuur) hebben. Wat valt je op aan de indeling van een gezicht? Noem drie kenmerken

1

2

3

- b. Kijk naar je eigen gezicht in een spiegel. Kijk eens goed naar de verhoudingen in jouw gezicht, de afstand tussen je ogen, de afstand tussen je ogen en neus en die tussen je neus en mond. Komt de drie-indeling bij jouw gezicht overeen? Waarin zitten de verschillen?

Overeenkomsten:

Verschillen:

/ Oefening 2. Disneyprinses

Tijd: 5 minuten

Niveau: ●

Bekijk afbeelding 2.

- a. Het portret is van de zijkant gezien. Hoe noem je dit ook wel?
- b. Disney gebruikt vaak een bepaalde structuur in de gezichten van zijn personages. Vergelijk dit portret van Belle (afb. 2) met de portretindeling die je ziet bij afbeelding 1. Wat valt je op aan de gezichtsindeling die Disney gebruikt heeft? Noem twee kenmerken.

1

2

/ Oefening 3. Twee geliefden

Tijd: 7 minuten

Niveau: ●●

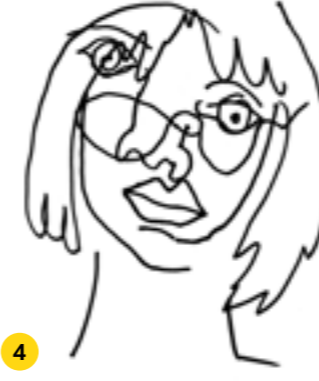
Bekijk afbeelding 3.

- a. Rembrandt schilderde vaak mensen ten voeten uit, maar dat deed hij niet met dit stel. Hoe noem je deze portretvorm?
- b. De intimiteit van dit werk wordt uitgedrukt in het handgebaar en lichtval. Noem een derde kenmerk dat de toewijding tussen beide geliefden uitdrukt.

.....

.....

.....

/ Oefening 4. Contouren tekenen

Tijd: 10 minuten

Niveau: ●●

Benodigdheden: 2B-potlood, papier, medeleerling

- Stap 1** Ga in duo's tegenover elkaar zitten op ca. 1,5 m afstand. Zorg hierbij dat je elkaar goed en face ziet.
- Stap 2** Plak je vel papier vast op de tafel zodat het niet kan verschuiven tijdens het tekenen.
- Stap 3** Kijk eerst rustig naar de lijnen en de schaduwen in het gezicht van degene die tegenover je zit.
- Stap 4** Volg deze gezichtskenmerken door ze in een rustig tempo in een vloeiende lijn op papier te tekenen. Teken de ander zonder je ogen van hem of haar af te halen en dus *zonder op je papier te kijken!*
- Stap 5** Kijk naar je tekening.
 - Lijkt je portret een beetje op je medeleerling?
 - Wat was het moeilijkst om te tekenen?
- Stap 6** Wissel je tekening met je medeleerling.
 - Herken je jezelf in zijn/haar tekening?
 - Wie van jullie 2 lijkt beter?

/ Oefening 5. Karikatuur maken

Tijd: 45-90 minuten

Niveau: ●●●

Oefening voor tekenen

Benodigdheden: telefoon, 2B-potlood, papier

- Stap 1** Zoek op je telefoon een selfie waar je duidelijk op staat. Bekijk jouw gezichtsindeling en vergelijk deze met afbeelding 1. Kijk naar wat anders is en wat je opvalt. Dit kun je gebruiken voor de karikatuur die je gaat tekenen: wat je opvalt aan je gezicht kun je in je karikatuur overdrijven.
- Stap 2** Schets het eivormige model en teken de hulplijnen in de vorm. Misschien is jouw voorhoofd hoger of lager en dan teken je het met de hulplijnen nog iets

- hoger of lager. Of wanneer je een langere neus hebt dan gemiddeld, plaats je de onderste hulplijn overdreven laag. Je kunt ook overdrijven met de vorm van het hoofd. Sommige mensen hebben meer een ovaal hoofd, andere meer een rechthoekig of rond hoofd. Durf te overdrijven! Je kunt het beste een paar verschillende schetsen maken om wat opties uit te proberen.
- Stap 3** Kies je beste schets en maak aan de hand van de hulplijnen de karikatuur van jouw gezicht af.
- Stap 4** Presenteer de karikatuur aan je klasgenoten.
 - Kun je elkaar herkennen in het werk?
 - Wie heeft het meeste lef getoond in het overdrijven?

Oefening voor handvaardigheid

Benodigdheden: charmorteklei, spatels, mirettes

- Stap 1** Maak van de karikatuur van afbeelding 5 een ruimtelijke weergave in klei. Je eindwerk wordt maximaal 10 centimeter hoog.
- Stap 2** Boetseer de vorm met kleine stukjes klei. Werk vanuit de basisvorm (de eivorm) en overdrijf de gezichtskenmerken in de klei. Bekijk de vorm steeds van alle kanten.
- Stap 3** Werk je boetseerwerk af met fijne spatels en mirettes.
- Stap 4** Presenteer de karikatuur aan je klasgenoten.
 - Kun je elkaar herkennen in het werk?
 - Wie heeft het meeste lef getoond in het overdrijven?

4 Aspecten van de vormgeving - Kleur

Haan

p. 38 Basis Beeldende Begrippen

Begrippen: kleur, kleurfamilie, kleurhelderheid, kleurzuiverheid, verzadigde kleuren

/ Oefening 1. Hanen bekijken

Tijd: 5 minuten

Niveau: ●

Bekijk afbeelding 1.

a. Afbeelding 1 heeft een vrij rustige voorstelling. Zeker als je deze vergelijkt met afbeelding 3. Leg aan de hand van de begrippen kleursoort en kleurhelderheid uit hoe de schilder die rustige uitstraling heeft gecreëerd.

.....

b. Hoe noem je de kleuren die de schilder gebruikt heeft?

.....

c. Vergelijk dit werk met de haan op afbeelding 3. Heeft de manier van schilderen (het materiaalgebruik) ook invloed op de indruk die het werk op je maakt? Leg je antwoord uit.

.....

/ Oefening 2. Onder de arm

Tijd: 5 minuten

Niveau: ●

Bekijk afbeelding 2.

a. Waar is het belangrijkste aandachtspunt in dit werk? Hoe komt dat?

.....

b. Wat zijn de verzadigde kleuren in dit werk?

.....

c. De jurk is glimmend goud. Hoe denk je dat de schilder door zijn kleurgebruik deze gouden glans heeft verkregen?

.....

/ Oefening 3. Haan met temperament

Tijd: 5 minuten

Niveau: ●

Bekijk afbeelding 3.

a. De haan heeft een duidelijke gezichtsuitdrukking. Welk gevoel drukt het gezicht uit?

.....

b. Hoe zie je dit gevoel ook terug in het kleurgebruik?

.....

c. Heeft de lijnvoering ook invloed op het gevoel dat het werk geeft?

.....

/ Oefening 4. Haan in één kleurfamilie

Tijd: 20-30 minuten

Niveau: ●●

Benodigdheden: HB-potlood, pastelkrijt, stevig papier

Stap 1 Schets de basisvorm van een haan (of meer hanen) op papier zoals jij het hebben wil. Om je op weg te helpen vind je op deze pagina enkele voorbeelden. Je kunt natuurlijk ook je eigen haan bedenken.

Stap 2 Werk de schets uit met pastelkrijt, waarbij je kiest voor kleurgebruik uit een duidelijke kleurfamilie. Zorg dus voor weinig kleurcontrast.

/ Oefening 5. Onverzadigde haan

Tijd: 20-30 minuten

Niveau: ●●

Benodigdheden: HB-potlood, waterverf, palet, penselen, aquarelpapier

Stap 1 Neem het papier en zet het vast op een paneel of op tafel. Schets de basisvorm van een haan (of meer hanen).

Stap 2 Werk de schets uit met waterverf, waarbij je alleen onverzadigde kleuren gebruikt (en eventueel zwart en wit). Je mag hierbij wel kleurcontrast aanbrengen.

/ Oefening 6. Verzadigde haan

Tijd: 20-30 minuten

Niveau: ●●

Benodigdheden: HB-potlood, palet, penselen, acrylverf, stevig papier

Stap 1 Schets de basisvorm van een haan (of meer hanen).
Stap 2 Werk de schets uit met acrylverf, waarbij je alleen verzadigde kleuren gebruikt (en eventueel zwart en wit).

Bespreek de resultaten van oefening 4 tot en met 6 klassikaal.

a. Wat is de uitstraling van de verschillende werken?

.....

b. Welke rol heeft het kleurgebruik in de uitstraling van de verschillende werken?

.....

c. Heeft het materiaalgebruik ook invloed op de uitstraling? Leg je antwoord uit.

.....

4 Aspecten van de vormgeving - Vorm

Vazen en schalen

p. 52 Basis Beeldende Begrippen

Begrippen: figuratief, silhouet, gestileerd, abstract, geabstraheerd

/ Oefening 1. Een figuratief stilleven

Tijd: 7 minuten

Niveau: ●

Bekijk afbeelding 1.

- a. Leg uit of je vindt dat dit stilleven naar de waarheid of naar de fantasie is geschilderd.

.....

- b. Noem drie elementen van de voorstelling die je herkent.

1

2

3

- c. Noem twee objecten van de voorstelling die als silhouet zijn weergegeven.

1

2

- d. Leg uit dat de bloemen gestileerd zijn weergegeven.

.....

De voorstelling is grotendeels zonder ruimtesuggestie of diepte weergegeven. Bij het vaasje rechts is er toch enige vorm van ruimtesuggestie.

- e. Noem twee elementen waardoor dit vaasje rond lijkt.

1

2

/ Oefening 2. Een abstract stilleven

Tijd: 5 minuten

Niveau: ●

Bekijk afbeelding 2.

Het schilderij is behoorlijk abstract. Maar de titel laat je wel weten wat je ziet: *Stilleven*.

- a. Noem een onderdeel van het werk dat abstract is weergegeven.

.....

- b. Noem een element van de voorstelling dat je figuratief vindt.

.....

- c. Het werk is deels een collage en is geschilderd met gouache op papier. Wat is een collage?

.....

Bekijk afbeelding 1 en 2.

“De kunstenaar van het werk op afbeelding 2 heeft de voorstelling het meest geabstraheerd.”

- d. Geef een argument voor deze bewering.

.....

.....

/ Oefening 3. Collage van servies

Tijd: 50-80 minuten

Niveau: ●●

Benodigheden: HB-potlood, plakkaatverf, lijm, kranten-/tijdschriftfoto's van flessen en serviesgoed, tekenpapier

- Stap 1** Maak een drager met een oneffen oppervlak. Dat kun je doen door op een stevige plaat karton een laagje papier-marché aan te brengen. Laat de drager goed drogen.

- Stap 2** Stel op een schetsblaadje een stilleven samen met delen van de foto's die je hebt verzameld. Houd het bij slechts een paar voorwerpen.

- Stap 3** Teken de voorstelling van het stilleven op de drager.

- Stap 4** Plak ook een paar foto's van het stilleven op de drager. Vul de voorstelling aan met getekende contouren van vereenvoudigde voorwerpen.

- Stap 5** Vul de omgeving van het stilleven met abstracte vlakken. Maak gebruik van de randen en oneffenheden van de drager.

- Stap 6** Schilder je stilleven en de vlakken.

- Stap 7** Vergelijk je werk met dat van je medeleerlingen.

- Is het gelukt om een combinatie te maken van abstracte en figuratieve elementen?
- Vind je de collage bijdragen aan je schildering?
- Wat is de verhouding tussen zelf geschilderd werk en geplakte foto's in jouw werk en dat van je medeleerlingen?

/ Oefening 4. Drie fruitschalen

Tijd: 45-90 minuten

Niveau: ●●●

Benodigheden: HB-potlood, gum, kader van ca. 25x20 cm, tekenpapier

- Stap 1** Bekijk het stilleven op afbeelding 4. De maker heeft verschillende elementen over elkaar heen geschilderd.

- Stap 2** Schets op het tekenpapier in grote lijnen drie fruitschalen. Zorg dat je je beperkt tot de contouren en dat de schalen deels over elkaar heen liggen. Gebruik afbeelding 4 als inspiratie.

- Stap 3** Omkader een klein deel van je schets. Dit deel ga je verder uitwerken.

- Stap 4** Teken de voorstelling binnen het kader op een groter vel (ca. 20 x 25 cm) na. Je tekent opnieuw alleen de contouren, met gestileerde lijnen (als op afb. 4).

- Stap 5** Gum een deel van de lijnen die je bij stap 4 hebt gezet weer weg. Zorg dat er een onherkenbare voorstelling overblijft.

- Stap 6** Geef enkele delen (niet de hele tekening!) kleur om contrasten te vergroten.

- Stap 7** Vergelijk je eindresultaat met dat van de leerling naast je.

- Lijken de werken op elkaar?
- Wat zijn de grootste verschillen?

4 Aspecten van de vormgeving - Ruimte

Insecten

p. 58 Basis Beeldende Begrippen

Begrippen: standpunt, close-up, vogelvluchtperspectief, kikvorsperspectief, (voor)aanzicht

/ Oefening 1. Potig

Tijd: 5 minuten
Niveau: •

Bekijk afbeelding 1.

a. Deze beest is een ruimtelijk beeld dat je van verschillende standpunten kunt bekijken. Hoe heet het standpunt dat de fotograaf heeft uitgekozen?

.....

b. Wat is het effect van dit standpunt?

.....

c. Welk standpunt had de fotograaf moeten kiezen om het beest nog imposanter te laten lijken?

.....

/ Oefening 2. Gekriemel

Tijd: 5 minuten
Niveau: •

Bekijk afbeelding 2 en 3.

a. Op afbeelding 3 zie je de keverjurk van dichtbij. Hoe noem je dit standpunt?

.....

b. Wat is het effect van dit standpunt?

.....

/ Oefening 3. Gespiesd

Tijd: 5 minuten
Niveau: •

Bekijk afbeelding 4.

De kunstenaar maakte een kever, gespiesd op een metershoge naald. Door de hoogte kun je het alleen goed bekijken door vanaf onder omhoog te kijken.

a. Hoe heet dit standpunt?

.....

b. Denk je dat het werk een ander effect op je zou hebben als je het vanaf een ander standpunt zou bekijken? Leg je antwoord uit.

.....

/ Oefening 4. Geharnast

Tijd: 45 minuten
Niveau: •••

A. Op papier

Benodigdheden: computer/telefoon met internet, houtskool, papier

Stap 1 Zoek op het internet afbeeldingen van verschillende insecten.

Stap 2 Kies een insect dat je aanspreekt. Neem een insect dat eenvoudig is van vorm.

Stap 3 Bekijk op internet afbeeldingen van jouw insect vanuit verschillende aanzichten.

Stap 4 Schets met houtskool jouw insect op papier. Schets het insect vanuit alle gezichtspunten, ook als close-up.

B. Verder in de ruimte

Benodigdheden: ijzerdraad, soldeerflux, soldeertin, soldeerbout

Stap 1 Nu ga je ruimtelijk (driedimensionaal) aan de slag. Werk het insect van je schetsen van oefening 4A uit in ijzerdraad.

Stap 2 Werk met het ijzerdraad van grote lijn naar detail, dus van de grote basisvorm naar de kleine onderdelen. Maak je insect stevig door het draad vaker om te wikkelen.

Stap 3 Soldeer de loszittende delen aan elkaar.

Stap 4 Grote vlakken kun je eventueel bedekken met gaas of met papier.

C. Door op de gevoelige plaat

Benodigdheden: schetsen van oefening 4A, ruimtelijk voorwerp van oefening 4B, camera/telefoon met camera, digiboard/beamer.

Stap 1 Maak met je telefoon foto's van het werk dat je bij oefening 4B gemaakt hebt.

Stap 2 Maak foto's vanuit allerlei standpunten, zoals je die bij oefening 4A geschetst hebt.

Stap 3 Deel je foto's met andere leerlingen op het digiboard of op een beamer. Laat hierbij ook de schetsen van oefening 4A zien.

Stap 4 Bespreek de resultaten in de klas.

- Zijn de schetsen goed te herkennen in de foto's?
- Zijn de verschillende perspectieven goed van elkaar te onderscheiden (zowel op de schetsen als op de foto's)?
- Welk effect heeft het gekozen standpunt op de beleving?

5 Zeggingskracht

Dans

p. 66 Basis Beeldende Begrippen

Begrippen: blij*, chic, feestelijk, romantisch, vrolijk, lieflijk, dynamisch, beweging, rustig, ingetogen*

1

2

/ Oefening 1. Feesten in een nachtclub?

Tijd: 7 minuten
Niveau: ●

Bekijk afbeelding 1.

Je ziet hier een Parijse nachtclub afgebeeld. Deze nachtclub was al direct na de opening in 1903 enorm populair én heel modern. De club werd namelijk verlicht met grote elektrische lampen, uniek voor die tijd.

a. Het lijkt bijna alsof deze mensen buiten staan te dansen. Waardoor krijg je die indruk?

b. Verklaar aan de hand van een beeldend aspect dat de maker van dit werk erg onder de indruk was van de verlichting in de club.

In de nachtclub gaat het er vrolijk aan toe.

c. Noem twee elementen die dit een vrolijke voorstelling maken.

- 1
- 2

d. Leg uit dat het kleurgebruik de vrolijke stemming versterkt.

- 1
- 2

/ Oefening 2. Een dansend paar

Tijd: 10 minuten
Niveau: ●●

Bekijk afbeelding 2.

a. Noem een aspect van de voorstelling waardoor het schilderij een romantische indruk maakt.

b. Waaraan zie je dat de schilder een chic paar heeft afgebeeld?

c. Hoe heeft de schilder de nadruk gelegd op het paar op de voorgrond?

- 1
- 2
- 3

Bekijk afbeelding 1 en 2.

d. Het schilderij op afbeelding 1 maakt een dynamischere indruk dan het schilderij op afbeelding 2. Leg uit hoe de vormgeving het verschil in dynamiek tussen de twee schilderijen kan versterken.

- 1
- 2

3

/ Oefening 3. Uitbundige danser

Tijd: 80 minuten
Niveau: ●●●

Benodigdheden: computer/telefoon met internet, HB-potlood, tekenpapier, ijzerdraad \varnothing ca. 1,3 mm, knip- en buigtangen, houten voetstukje, schildertape, boetseerwas

Stap 1 Zoek op internet afbeeldingen van dansende mensen. Je kunt ook afbeelding 3 gebruiken als inspiratie.

Stap 2 Schets een uitbundige danser. Doe dat in grote lijnen.

Stap 3 Draai van ijzerdraad de vorm van de kop, ruggengraat, heupen en benen van de danser die je hebt geschetst in elkaar.

Let op dat je voldoende ijzerdraad afknijpt om al deze delen in één keer te kunnen vormen.

Stap 4 Knip voldoende ijzerdraad van de rol voor schouders, armen en handen. Bevestig (door te draaien en/of solderen) deze delen aan de romp.

Stap 5 Vorm met dat frame een dansende figuur. Let op de menselijke verhoudingen.

Stap 6 Zet het frame vast op een houten voetstukje.

Stap 7 Vul en boetseer het frame van onder naar boven met kleine stukjes boetseerwas.

Stap 8 Presenteer je werk in de klas.

- Wat zijn de belangrijkste verschillen tussen de beelden van jou en je klasgenoten?

- Denk aan voorstelling, vormgeving en materiaalafwerking.

4

/ Oefening 4. Abstracte dans

Tijd: 60 minuten
Niveau: ●●●

Benodigdheden: computer/telefoon met internet, potlood, pastelkrijt, tekenpapier

Gino Severini, de maker van het werk op afbeelding 4, maakte verschillende (bijna) abstracte schilderijen van dans. Het ging hem meer om de verbeelding van de dans, dan om een herkenbare weergave van de danser.

Stap 1 Zoek afbeeldingen van dansende mensen en bekijk verschillende afbeeldingen van werk van Gino Severini op internet.

Stap 2 Schets uitbundige danser, of meerdere uitbundige dansers. Doe dat eerst in grote lijnen. Let vooral op de bewegingen van de dansers.

Maak schetsen van de verschillende fases van delen van een beweging. Het draaipunt van dansbewegingen is meestal de romp.

Stap 3 Werk je schetsen uit tot een tekening. Versnipper de bewegingen in kleine vakjes (zoals op afbeelding 4)

Tip: Gebogen en schuine richtingen kunnen je helpen bij het suggereren van dynamische bewegingen.

Stap 4 Kleur je tekening in met pastelkrijt. Versterk de dynamiek door te werken van lichte naar verzadigde kleuren.

Stap 5 Presenteer je werk en bespreek in de klas jullie eindresultaten en het proces.

- Hoeveel schetsen moest je maken voor je met de tekening kon beginnen?

- Hoe draagt het kleurgebruik bij aan de dynamiek?

- Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen jullie werkstukken?

6 Functionaliteit

Politie

p. 74 Basis Beeldende Begrippen

Begrippen: communiceren*, waarschuwend, pictogram*, picto*, icoontje*, icon*, emoticon*, logo*, beeldmerk*, educatief

/ Oefening 1. Politielogo's herkennen

Tijd: 5 minuten

Niveau: •

Bekijk afbeelding 1.

Alleen de politie, brandweer een ambulance mogen deze *striping* (patroon van kleuren en strepen) gebruiken.

a. Bedenk een reden waarom anderen deze striping niet mogen gebruiken.

.....

b. Leg uit waarom deze striping een waarschuwende functie heeft.

.....

c. De strepen hebben ook nog een ander effect: ze werken de suggestie van snelheid. Hoe komt dit?

.....

/ Oefening 2

Tijd: 10 minuten

Niveau: •

Bekijk afbeelding 1 en 2.

Het politielogo bestaat uit het woord politie met daarin een gestileerde vlam boven een dichtgeslagen wetboek. Je ziet het op de uniformen, uithangborden en auto's van de politie, maar het staat bijvoorbeeld ook op het briefpapier.

a. Waarom heeft de ontwerper de 'o' in het woord politie iets laten zakken ten opzichte van de andere letters?

.....

b. Leg uit dat het beeld van het vlammetje en het wetboek kenmerken heeft van een pictogram.

.....

c. Op de politiewagens staat boven het logo 'waakzaam en dienstbaar'. Op welke manier wordt deze waakzaamheid door het pictogram gecommuniceerd?

.....

Bekijk afbeelding 2.

De jassen van politieagenten zijn helemaal zwart. Over de hele breedte van de jas, van de linkermouw tot en met de rechtermouw, loopt een felle gele baan. Boven de baan staat het logo.

d. Waarom zou de ontwerper ervoor hebben gekozen om de baan over beide bovenarmen en de breedte van de borstkas te laten lopen?

1

2

3

/ Oefening 3. Logo

Tijd: 60 minuten

Niveau: •••

Benodigdheden: computer/telefoon met internet, potlood, tekenpapier

Er zijn veel bedrijven die politieachtige diensten verrichten, zoals bewakings- en beveiligingsbedrijven. Hun werk is anders dan dat van de politie. Ze mogen bijvoorbeeld geen vuurwapens dragen of geweld gebruiken. In deze oefening ga je een passend logo bedenken voor een bewakings- of beveiligingsbedrijf.

Stap 1 Zoek en bestudeer de vormgeving en stijl van logo's van beveiligingsbedrijven. Noteer kenmerken van de logo's die horen bij veiligheid. Je kunt hierbij denken aan een schild, een camera, een paar ogen, etc.

Stap 2 Maak drie schetsen voor een logo voor een beveiligingsbedrijf.

Stap 3 Kies de beste schets om verder uit te werken. Zorg bij de uitwerking voor stileren van het logo of pictogram en beperkt kleurgebruik.

Oefening voor tekenen

Benodigdheden: schets van stap 3, HB-potlood, plakkaatverf/ kleurpotloden, tekenpapier

Stap 4 Werk de schets van de oefening hierboven uit tot een definitieve tekening. Zorg voor een strakke vormgeving. Het logo moet meteen laten zien waar het bedrijf voor staat en ook van een afstandje duidelijk zijn.

Stap 5 Werk je tekening uit in kleur. Je kunt dit doen met kleurpotloden of met plakkaatverf.

Stap 6 Bespreek je logo met klasgenoten.

- Is het duidelijk?
- Hoe helpen de kleuren die je hebt gekozen?

4

5

Oefening voor handvaardigheid

Benodigdheden: schets van stap 3, dun (foto)karton, triplex/dun MDF

Stap 4 Neem de schets van de oefening hierboven over op dun karton.

Stap 5 Knip of snij het model uit.

Stap 6 Onderzoek wat de ruimtelijke kwaliteiten zijn en of je die kunt verbeteren in je ontwerp. Maak vervolgens een definitief 3D-ontwerp in karton.

Stap 7 Voor je ontwerp uit in triplex of MDF.

Stap 8 Bespreek je logo met klasgenoten.

- Is het duidelijk?
- Zijn de vormen gestileerd genoeg om makkelijk te kunnen reproduceren?

**Benieuwd wanneer de volledige uitgave van
Basis Beeldende Begrippen, praktijk verschijnt?**

Blijf op de hoogte via

www.lambo.nl/basis-beeldende-begrippen-praktijk

UITGEVERIJ LAMBO